

Rapport 2013:90

Arkeologisk förundersökning

Kablar vid Överby 1:21 och 3:1

Överby 1:21 och 3:1
Törnevalla socken
Linköpings kommun
Östergötlands län

Rickard Lindberg
Anders Lundberg

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

AVDELNINGEN FÖR ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Kablar vid Överby 1:21 och 3:1

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö.....	4
Syfte.....	4
Metod och dokumentation.....	4
Resultat	4
Referenser	4
Tekniska uppgifter.....	5

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde under november 2003 en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll inom fastigheterna Överby 1:21 och 3:1 i Törnevalla socken i Linköpings kommun. Den antikvariska kontrollen föranledes av grävning för elkabel och en ny elservis. Kabelsträckan omfattade ca 200 lpm med ett djup av ca 0,6 m. Därutöver tillkom jordförläggning av en befintlig, temporärt på mark förlagd, telekabel på en sträcka av ca 100 m.

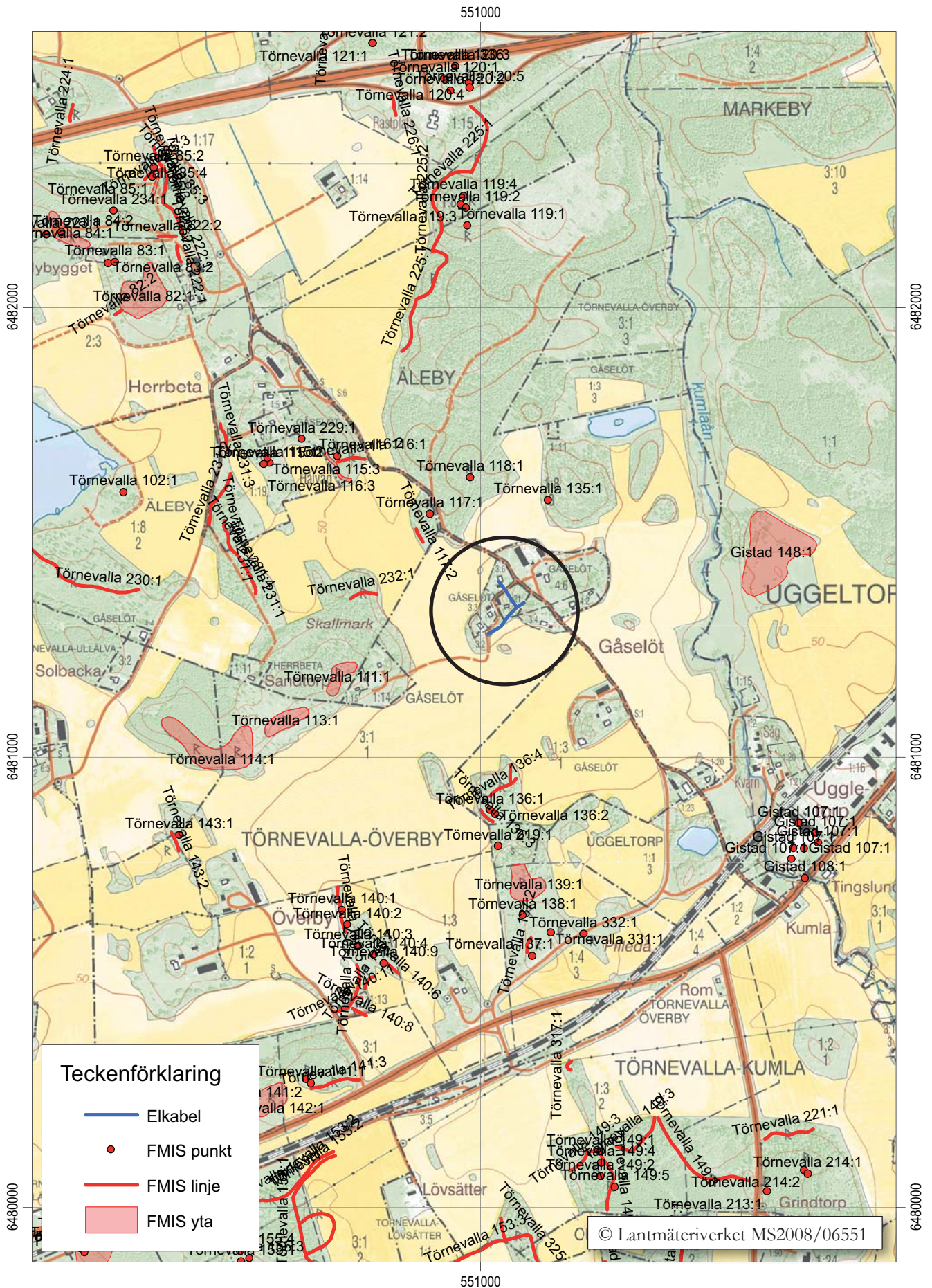
Elkabeln förlades delvis i åkermark, men till större del inom äldre tomtmark. Tomtmarken utgjordes av den historiskt kända bytomten till Gäselöt, nämnd i skriftligt källmaterial år 1295. Inom åkermarken fanns endast ploglager samt ett par recenta nedgrävningar för el- och telekablar. Vid övergången till tomtmarken återfanns ett äldre dike som tidvis varit vattenförande. På hela kabelsträckningen inom tomtmarken förekom ett homogent, diffust och ostratifierat kulturlager. Lagerbilden gav intryck av att området tidvis har använts för odling med en omdeponering av jorden som följd.

Förläggningen av telekabeln styrdes till en befintlig vägbank/-dike där den bedömdes att inte beröra någon eventuell fornlämning.

Rickard Lindberg
antikvarie

Anders Lundberg
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Det aktuella arbetet föranleddes av en planerad ledningsdragnings till en ny elservis. Servisen anlades för en ny tomtavstyckning, Överby 3:6. De berörda fastigheterna utgörs av Överby 1:21 och 3:1. Utifrån tillgänglig arbetsritning beräknades omfattningen av ledningsschakten till ca 160 lpm med en bredd av ca 0,5 m och ett djup av ca 0,6 m. Ansvarig för den arkeologiska förundersökningen var antikvarie Anders Lundberg. Undertecknad var ansvarig för utformning av rapporten. Rapporten har anpassats utifrån undersökningsresultatet.

Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö

Berörda fastigheter är belägna i ett slättlandskap med bördiga lerjordar. Ställvis återfinns trädbevuxna impediment i form av berg i dagen. På flertalet av dessa återfinns rikligt med fornlämningar. Även den nutida bebyggelsen ligger till övervägande del på eller i anslutning till impedimenten.

Inom en radie av 500 m från de berörda fastigheterna återfinns ett tiotal registrerade fornlämningar. Dessa domineras av gravar och gravfält från äldre järnålder. Därutöver återfinns ett antal stensträngssystem, två skärvestenshögar samt en kalkugn från nyare tid.

De berörda fastigheterna ligger på gränsen mellan Överbys och Gåselöts marker. De är belägna på samma höjdplatå som den historiska gårds-/bytomten för Gåselöt och i anslutning till denna. Det äldsta belägget för Gåselöt i det historiska källmaterialet är från år 1295 (SD 2:187).

Höjdplatån ligger i anslutning till Kumlaåns dalgång och kunde även utgöra ett tänkbart läge för fynd- eller boplatser från stenåldern.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen i form av antikvarisk kontroll var primärt att styra markingreppen så att fornlämningar inte berördes. Om detta ej var möjligt skulle lämningarna undersökas avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen i form av en antikvarisk kontroll genomfördes som schaktövervakning i samband med utförarens arbete.

Resultat

Inom åkermarken fanns endast ploglager samt ett par recenta nedgrävningar för el- och telekablar. Vid övergången till tomtmarken återfanns ett äldre dike som tidvis varit vattenförande. På hela kabelsträckningen inom tomtmarken förekom ett homogent, diffust och ostratifierat kulturlager. Detta innehöll mindre mängder tegelkross, kalkprickar, träkol samt enstaka djurben och fragment av yngre rödgods. Lagerbilden gav intryck av att området tidvis har använts för odling med en omdeponering av jorden som följd. I senare tid har även ett antal byggföretag för enfamiljshus genomförts inom bytomten.

Förläggningen av telekabeln styrdes till en befintlig vägbank/-dike där den bedömdes att inte beröra någon eventuell fornlämning.

Efter utförda arkeologiska insatser bedömde Östergötlands länsmuseum att arbetet kunde utföras så som planerat.

Referenser

Informationssystemet om fornminnen (FMIS)

SD Svenskt diplomatarium, Riksarkivet, Stockholm.

Tekniska uppgifter

Lokal	Överby 1:21 och 3:1
Socken	Törnevalla
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämning	-
Ekonomiskt kartans blad	8G 6a Törnevalla
Koordinater (n/e)	6481320/551075
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
Länsstyrelsens dnr	431-8344-03
Datum för beslut	2003-08-20
Östergötlands läns museums dnr	291/03
D:o projektnummer	Ä6811
Uppdragsgivare	Tekniska verken i Linköping AB
Kostnadsansvarig	Tekniska verken i Linköping AB
Projektledare	Anders Lundberg
Rapportansvarig	Rickard Lindberg
Fältarbetstid	2003-11-03 -- 10
Fynd	-
Foto	-
Analyser	-
Grafik	Rickard Lindberg
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.	
Ur allmänt kartmaterial ISSN 1403-9273	© Lantmäteriverket MS2008/06551 Rapport 2013:90 © Östergötlands museum

Östergötlands länsmuseum utförde under november 2003 en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll inom fastigheterna Överby 1:21 och 3:1 i Törnevalla socken i Linköpings kommun. Den antikvariska kontrollen föranleddes av grävning för elkabel, ny elservis och en telekabel. Elkabeln förlades delvis i åkermark, men till större del inom äldre tomtmark. Tomtmarken utgjordes av den historiskt kända bytomten till Gåselöt, nämnd i skriftligt källmaterial år 1295. På hela kabelsträckningen inom tomtmarken förekom ett homogent, diffust och ostratifierat kulturlager. Lagerbilden gav intryck av att området tidvis har använts för odling med en omdeponering av jorden som följd.

Förläggningen av telekabeln styrdes till en befintlig vägbank/-dike där den bedömdes att inte beröra någon eventuell fornlämning.